

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ**

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

«МИТНЕ ПРАВО»

з підготовки здобувачів вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність	D8 Право

Освітньо-професійна програма	«Право»

Полтава 2025 рік

Розробник / укладач програми:

Оксана СОЛДАТЕНКО – д. ю. н., професор, професор закладу вищої освіти, Полтавський університет економіки і торгівлі;

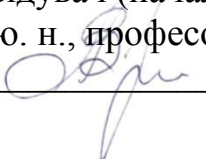
Рецензенти програми:

Валентина ВЛАСЕНКО – к.ю.н., доцент, професор кафедри теоретичної юриспруденції Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Олена РЯБЧЕНКО – д.ю.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри фінансового та податкового права Державного податкового університету Міністерства фінансів України.

Програма навчальної дисципліни «Митне право» обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства,
протокол засідання кафедри правознавства від 27 травня 2025 р., № 10.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

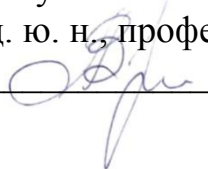
 Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
з підготовки здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності D8 Право

галузі знань D Бізнес, адміністрування та право

д. ю. н., професор

 Галина ЛАВРИК

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Митне право» є однією з важливих навчальних дисциплін підготовки бакалавра з права, вивчення якої необхідне для фахівців, що забезпечуватимуть як юридичний супровід діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і органів державної влади, основним завданням яких є забезпечення надходжень до бюджетів різних рівнів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Митне право» є норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, а також правові поняття, наукові погляди та концепції, характерні для науки митного права.

Мета навчальної дисципліни полягає у засвоєнні здобувачами вищої освіти теоретичних знань щодо правового регулювання суспільних відносин у галузі митної справи; набутті практичних навичок застосовування норм Митного кодексу України у практичній діяльності; формуванні правової культури захисту економічних інтересів України, створенні сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності і громадян, інтеграції України у світове економічне співтовариство.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Розвиток та основи державної митної справи. Структура та організація діяльності митних органів України. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі. Оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них. Країна походження товару. Митна вартість товарів та методи її визначення. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Митні режими. Митні платежі. Митне оформлення і декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними. Митний контроль. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами. Контроль за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Митна статистика. Запобігання та протидія контрабанді. Порушення митних правил та відповідальність за них. Проведення у справах про порушення митних правил.

Zusammenfassung der akademischen Disziplin

Die akademische Disziplin "Zollrecht" ist eine der wichtigen Ausbildungsdisziplinen des Bachelor-Studiums der Rechtswissenschaften, deren Studium für Spezialisten erforderlich ist, die sowohl die Aktivitäten von Subjekten der Außenwirtschaftstätigkeit als auch von staatlichen Behörden rechtlich

unterstützen, die Hauptsache deren Aufgabe es ist, Einnahmen für Haushalte auf verschiedenen Ebenen sicherzustellen.

Gegenstand des Studiums der akademischen Disziplin "Zollrecht" sind die Rechtsnormen, die die sozialen Beziehungen regeln, die im Prozess des Waren- und Fahrzeugverkehrs über die Zollgrenze der Ukraine entstehen, sowie Rechtskonzepte, wissenschaftliche Ansichten und Konzepte, die für das Zollrecht charakteristisch sind Wissenschaft des Zollrechts.

Der Zweck des pädagogischen Faches besteht darin, den Studierenden theoretische Kenntnisse über die rechtliche Regelung der sozialen Beziehungen im Bereich des Zollwesens zu vermitteln; erworbene praktische Fähigkeiten zur Anwendung der Normen des Zollkodex der Ukraine in praktischen Tätigkeiten; Bildung einer Rechtskultur zum Schutz der wirtschaftlichen Interessen der Ukraine, Schaffung günstiger Bedingungen für die Entwicklung ihrer Wirtschaft, Schutz der Rechte und Interessen von Unternehmen und Bürgern, Integration der Ukraine in die Weltwirtschaftsgemeinschaft.

Die Inhalte des wissenschaftlichen Faches zeigen sich in folgenden Themen: Entwicklung und Grundlagen des staatlichen Zollwesens. Die Struktur und Organisation der Tätigkeit der Zollbehörden der Ukraine. Informationstechnologien und Informationsressourcen in den staatlichen Zollangelegenheiten. Einspruch gegen Entscheidungen, Handlungen oder Unterlassungen der Zollbehörden, ihrer Beamten und sonstigen Mitarbeiter und deren Verantwortung. Herkunftsland des Produkts. Zollwert von Waren und Methoden zu seiner Bestimmung. Ukrainische Klassifikation von Waren der Außenwirtschaftstätigkeit. Zollregime. Zollzahlungen. Zollabfertigung und Deklaration von Waren, die über die Zollgrenze der Ukraine transportiert werden. Bewegung und Durchgang von Waren, Nutzfahrzeugen über die Zollgrenze der Ukraine. Zollformalitäten beim Warentransport über die Zollgrenze der Ukraine mit verschiedenen Transportmitteln. Lagerung von Waren, Nutzfahrzeugen in Lagern von Zollbehörden und deren Entsorgung. Zollkontrolle. Besonderheiten des Durchgangs und der Besteuerung von Waren, die von Bürgern über die Zollgrenze der Ukraine transportiert (weitergegeben) werden. Kontrolle des Warenverkehrs, der Gegenstände des geistigen Eigentums enthält, über die Zollgrenze der Ukraine. Zollstatistik. Verhütung und Bekämpfung des Schmuggels. Verletzung der Zollvorschriften und Verantwortung dafür. Verfahren bei Verstößen gegen Zollvorschriften.

Annotation of educational discipline

The course "Customs Law" is one of the important disciplines of preparation of the bachelor of law, the study of which is necessary for specialists who will provide both legal support of activity of subjects of foreign economic activity, and bodies of state power whose main task is to secure the income to budgets of different levels.

The subject of study of the discipline "Customs Law" is the rules of law governing the social relations that arise in the process of moving across the customs border of Ukraine goods, objects and vehicles, as well as legal concepts, scientific views and concepts specific to customs law science.

The purpose of the course is to develop students' theoretical knowledge of legal regulation of public relations in the field of customs; gaining practical skills to apply the Customs Code of Ukraine norms in practice; formation of legal culture of protection of economic interests of Ukraine, creation of favorable conditions for development of its economy, protection of rights and interests of business entities and citizens, integration of Ukraine into the world economic community.

The content of the course is revealed in the following topics: Development and Fundamentals of State Customs. Information technologies and information resources in the state customs. Structure and organization of the activity of the bodies of revenue and fees of Ukraine. Appeal and responsibility for decisions, actions or omissions of the bodies of revenue and fees, their officials and other employees. Country of origin of the product. Customs value of goods and methods of its determination. Ukrainian classification of goods of foreign economic activity. Customs regimes. Customs payments. Customs clearance and declaration of goods moving across the customs border of Ukraine. Moving and passing of goods, vehicles for commercial purposes across the customs border of Ukraine. Customs formalities when moving goods across the customs border of Ukraine by different modes of transport. Storage of goods, vehicles for commercial purposes in the warehouses of the customs authorities and their disposal. Customs control. Features of the pass and taxation of goods that are transported (shipped) across the customs border of Ukraine by citizens. Control over the movement across the customs border of Ukraine of goods containing intellectual property rights. Customs statistics. Smuggling prevention and counteraction. Violation of customs rules and responsibility for them. Proceedings in cases of violation of customs rules.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Митне право» є однією з важливих навчальних дисциплін підготовки бакалавра з права, вивчення якої необхідне для фахівців, що забезпечуватимуть як юридичний супровід діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і органів державної влади, основним завданням яких є забезпечення надходжень до бюджетів різних рівнів.

Програма навчальної дисципліни «Митне право» укладена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності D 8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, що розроблена на основі Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право, затвердженого та введеного в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644 після ґрунтовного ознайомлення з напрацюваннями вітчизняних правничих шкіл з реалізації освітньо-професійної програми «Право» (ХНУ, <http://law.karazin.ua/pershiybakalavrskiy-riven-vischoi-osviti-081> – передбачено вивчення навчальної дисципліни «Митне та міграційне право»), ЧНУ ім. Юрія Федьковича,

<https://drive.google.com/file/d/1IyH1AYDyCm9281mLM3EQ4jC0nhSPWluI/view> - включає навчальну дисципліну «Податкове та митне право») щодо забезпечення розширення і поглиблення загальних, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей та досягнення відповідних результатів під час опанування митного права як вибіркової навчальної дисципліни, а також освітньої програми «Правове регулювання публічних та приватних відносин» (ДПУ,

<https://drive.google.com/file/d/1EgatYLMVn0HTeeYG0Kn3TPkQr1qAjmdQ/view> – передбачено вивчення навчальної дисципліни «Митне право України» як обов'язкового компонента ОП) щодо забезпечення формування загальних, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей та досягнення відповідних результатів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Митне право» є норми права, що регулюють суспільні відносини, які виникають у процесі переміщення через митний кордон України товарів, предметів і транспортних засобів, а також правові поняття, наукові погляди та концепції, характерні для науки митного права.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні та засвоєнні правових знань, пов'язаних з професійною підготовкою здобувачів вищої освіти, набуття ними практичних навичок, використання і застосування правових норм у сфері державної митної справи.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11)

- здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 16);

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК 7);

- здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. (СК 9);

- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК14).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (РН 5);

- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН13);

- вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (РН15);

- застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН18);

- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (РН21);

- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (РН 22).

Навчальна дисципліна є **вибірковою**.

Форма підсумкового контролю знань: ПМК (залік).

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Загальні засади державної митної справи

Тема 1. Розвиток та основи державної митної справи України

Митниця в часи царської Росії. Митниця в СРСР. Митна справа в незалежній Україні.

Митне право України. Поняття, предмет і метод митного права. Взаємозв'язок митного права з іншими галузями права.

Система митного права: складові та принципи її побудови. Джерела митного права: поняття, види і коротка характеристика.

Державна митна політика: поняття, напрями і форми здійснення державної митної політики. Державна митна справа. Принципи здійснення державної митної справи. Співвідношення митної справи та митної політики.

Роль митного права в економіці України.

Основні поняття у митному праві.

Тема 2. Структура та організація діяльності митних органів України. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.

Митні органи України, їх структура, особливості і специфіка виконання своїх службових обов'язків. Державна митна служба України: завдання, повноваження, особливості правового статусу. Митниці. Митні пости. Спеціалізовані митні установи й організації, порядок їх створення, реорганізації та ліквідації. Митні лабораторії.

Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій. Земельні ділянки, службовці та побутові приміщення, обладнання та засоби зв'язку митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій.

Взаємодія митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Інформування та консультування з питань митної справи. Міжнародне співробітництво з питань митної справи.

Посадові особи митних органів України. Прийняття на службу до митних органів. Обмеження в роботі за сумісництвом та заняття підприємницькою діяльністю. Проходження служби в митних органах України. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників митних органів України. Соціальний захист працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій.

Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.

Тема 3. Оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників і відповідальність за них

Право на оскарження. Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб та інших працівників до посадових осіб та органів вищого рівня. Вимоги до форми та змісту скарг, строки їх подання, порядок і строки їх розгляду. Особливості задоволення скарг на рішення, дії або бездіяльності митних органів або їх посадових осіб.

Перевірка законності та обґрунтованості рішень, дій або бездіяльності митних органів або їх посадових осіб у порядку контролю. Оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів, їх посадових осіб у судовому порядку.

Відповідальність митних органів, їх посадових осіб та інших працівників.

Тема 4. Країна походження товару. Митна вартість товарів та методи її визначення. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

Визначення країни походження товару. Дотримання конфіденційності інформації при визначенні країни походження товару. Товари, повністю вироблені у даній країні. Особливості визначення походження товарів, повністю вироблених або достатньо перероблених у вільних митних зонах на території України, під час випуску їх для вільного обігу на митній території України. Критерії достатньої переробки товару. Визначення країни походження товару, якщо товари поставляються партіями. Особливості визначення країни походження упаковки.

Підтвердження країни походження товару: Документи, що підтверджують країну походження товару. Порядок підтвердження країни походження товару. Перевірка документів, що підтверджують країну походження товару. Видача сертифікатів про походження товару з України. Верифікація сертифікатів про походження товару з України. Підстави для відмови у випуску товару.

Митна вартість товарів. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України. Заявлення митної вартості товарів. Контроль правильності визначення митної вартості товарів. Коригування митної вартості товарів. Методи визначення митної вартості товарів, що ввозяться (імпортуються) в Україну, та порядок їх застосування. Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України. Використання відомостей про митну вартість товарів. Декларування митної вартості товарів.

Українська класифікація товарів зовнішньо-економічної діяльності: структура та застосування. Класифікація товарів.

Тема 5. Митні режими

Поняття та сутність митного режиму. Види митних режимів, їх класифікація. Вибір і зміна митного режиму.

Порядок переміщення товарів, цінностей та транспортних засобів в умовах митного режиму. Умови переміщення товарів у митному режимі

імпорту. Умови оформлення та переміщення товарів у митному режимі реімпорту. Умови переміщення товарів у митному режимі експорту. Умови переміщення товарів у митному режимі реекспорту.

Порядок та правова специфіка транзитних переміщень. Умови переміщення товарів у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення). Особливості правового регулювання митного режиму «відмова на користь держави». Режими вільної митної зони і митного складу. Митні режими митного складу і магазину безмитної торгівлі.

Митні режими переробки: переробка на митній території, переробка за межами митної території. Знищення товарів і відмова від товарів на користь держави.

Тема 6. Митні платежі. Заходи нетарифного регулювання.

Оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються через митний кордон України. Мито. Ввізне, вивізне, сезонне мито. Платники, об'єкти, ставки мита. Умовне повне та умовне часткове звільнення від оподаткування митом. Оподаткування митом товарів при переміщенні через митний кордон України залежно від обраного митного режиму.

Справляння митних платежів. Виникнення, припинення та виконання обов'язку зі сплати митних платежів. Об'єкт та база оподаткування митними платежами. Нарахування митних платежів. Особливості застосування ставок митних платежів під час незаконного переміщення товарів через митний кордон України та використання товарів з порушенням встановлених обмежень. Строки, порядок і форми сплати митних платежів. Повернення помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів. Пеня. Стягнення митних платежів. Розстрочення та відстрочення сплати митних платежів.

Методи нетарифного регулювання. Нетарифні обмеження. Кількісні обмеження. Бар'єри технічного характеру.

Модуль 2.

Правова регламентація митної діяльності

Тема 7. Митне оформлення і декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України

Загальні положення митного оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон України. Митне оформлення: поняття, цілі, види. Місце і час здійснення митного оформлення. Етапи митного оформлення.

Документи, необхідні для здійснення митного оформлення. Мова документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення.

Основні етапи здійснення митного оформлення товарів, які переміщують через митний кордон України. Види процедур митного оформлення. Завершення митного оформлення. Відмова у митному оформленні.

Митне декларування: поняття, принципи, функції, форми і необхідна документація. Митно-правовий статус суб'єктів декларування. Декларант як суб'єкт митних правовідносин. Права та обов'язки декларанта.

Поняття та види митної декларації. Зміна, доповнення та відкликання митної декларації. Електронне декларування товарів.

Тема 8. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту

Засоби та способи переміщення товарів. Митні формальності на транспорті. Попередні операції при переміщенні та пропуску через митний кордон України товарів, транспортних засобів та інших предметів. Тимчасове зберігання товарів під митним контролем. Операції з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Строк тимчасового зберігання товарів.

Митні формальності на морському і річковому транспорті. Митні формальності на авіатранспорті. Митні формальності на залізничному транспорті. Митні формальності на автомобільному транспорті. Митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі.

Правила переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України міжнародних поштових та експрес-відправлень.

Тема 9. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними

Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються митними органами. Склади митних органів. Строки зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами. Операції з товарами, що зберігаються на складах митних органів підприємствами. Видача товарів із складів митних органів. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення. Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів. Розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

Тема 10. Митний контроль

Організація митного контролю. Взаємодія митних органів з іншими уповноваженими органами під час переміщення товарів через митний кордон України. Вибірковість митного контролю. Зони митного контролю. Здійснення митного контролю. Документи та відомості, необхідні для митного контролю. Форми митного контролю. Огляд та переогляд товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу. Особистий огляд. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.

Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших

місць, де знаходяться товари і транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю.

Документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Права та обов'язки посадових осіб митних органів під час проведення документальних перевірок. Проведення зустрічних перевірок. Права та обов'язки посадових осіб підприємств, що перевіряються під час документальних перевірок. Оформлення результатів перевірок.

Митні експертизи. Система управління ризиками.

Тема 11. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами

Порядок переміщення товарів громадянами через митний кордон України та місця митного оформлення таких товарів. Двоканальна система митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України громадянами. Визначення вартості товарів, які переміщуються (пересилаються) громадянами через митний кордон, для цілей нарахування митних платежів. Переміщення (пересилання) особистих речей громадянами через митний кордон України. Умови вивезення (пересилання) товарів громадянами за межі митної території України. Умови ввезення (пересилання) товарів громадянами на митну територію України. Ввезення на митну територію України домашніх тварин. Ввезення на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Обмеження щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України.

Переміщення транспортних засобів громадянами. Переміщення громадянами іноземної валюти і національної валюти.

Тема 12. Контроль за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Об'єкти права інтелектуальної власності. Порядок митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності.

Заходи митних органів щодо контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру. Призупинення митного оформлення товарів за ініціативою митного органу. Спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності. Зміна маркування на товарах та їх упаковці. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності.

Тема 13. Митна статистика. Запобігання та протидія контрабанді

Завдання і система митної статистики. Митна статистика зовнішньої торгівлі: поняття, цілі і загальна характеристика. Використання статистичної інформації з питань зовнішньої торгівлі. Спеціальна митна статистика. Документи та відомості, що використовуються для формування митної статистики. Використання інформації, що надається митним органам. Використання статистичної інформації з питань зовнішньої торгівлі. Відомчі класифікатори. Облік осіб, які здійснюють операції з товарами.

Заходи щодо запобігання та протидії контрабанді. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Переміщення товарів під негласним контролем.

Тема 14. Порушення митних правил

Поняття і склад порушень митних правил. Відповідальність за такі правопорушення.

Види стягнень за порушення митних правил. Основні та додаткові адміністративні стягнення. Попередження. Штраф. Конфіскація. Особливості їх накладення. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил.

Види порушень митних правил. Порушення режиму зони митного контролю. Неправомірні операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю. Дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру, а також інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів.

Тема 15. Провадження у справах про порушення митних правил

Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил. Порушення справи про порушення митних правил. Посадові особи, уповноважені складати протоколи про порушення митних правил та особи, які здійснюють провадження у справі про порушення митних правил. Мова, якою здійснюється провадження.

Права та обов'язки осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб.

Адміністративне затримання.

Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення.

Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.

Виконання постанов про накладення стягнень за порушення митних правил.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30 (23.07.1996). Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. *Урядовий кур'єр*. 2005. 17 серпня. № 153–154.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 12 липня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51 (додаток). Ст. 1122.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
5. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 32. Ст. 1175.
6. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. Т. 1. Ст. 3248.
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 461.
8. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 30. Ст. 239.
9. Про державну службу: Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016 р. № 3. Ст. 149.
10. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 року № 2806-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 48. Ст. 483.
11. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 р. № 3262-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 128.
12. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу: Закон України від 22 серпня 2024 року № 3926-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2024. № 95, стаття 6108.
13. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. 27 лютого. № 9. Ст. 79.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Офіційний вісник України*. 2014 р. № 87. Ст. 2474.
15. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 року № 236/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 36. Ст. 164.
16. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 12. Ст. 64.

17. [Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту:](#) Закон України від 22 грудня 1998 року № 330-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 7. Ст. 229.
18. [Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту:](#) Закон України від 22 грудня 1998 року № 331-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 7. Ст. 231.
19. [Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну:](#) Закон України від 22 грудня 1998 року № 332-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 7. Ст. 228.
20. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29. Ст. 377.
21. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 647.
22. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 25. Ст. 722.
23. Про Митний тариф України: Закон України від 4 червня 2020 р. N 674-XI. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № № 42, стор. 9, стаття 344.
24. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015 р. № 40–41. Ст. 379.
25. Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі: Закон України від 16 березня 2016 р. № 1029-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 16. Ст. 166.
26. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 19. Ст. 80.
27. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
28. Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27 червня 2014 р. № 984_011 (ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014). *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 83.
29. Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності: Наказ Міністерства фінансів України від 27 вересня 2021 р. № 517. [*Офіційний вісник України*](#). 2021. № 99, стор. 171, стаття 6537.
30. Про затвердження Порядку взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 18 жовтня 2018 № 849/828. [*Офіційний вісник України*](#). 2018. № 97. Ст. 3208.
31. Про деякі питання забезпечення сплати митних платежів: Наказ Міністерства фінансів України від 25 квітня 2023 року № 213. [*Офіційний вісник України*](#). 2023. № 59. Стор. 401.

32. Про затвердження Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 р. № 66. *Офіційний вісник України*. 2016. № 15. Ст. 594.

33. Про затвердження Порядку вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження : Постанова КМУ від 21.05.2012 р. № 448. *Офіційний вісник України*. 2012 р. № 40. Ст. 1543.

34. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей на морському та річковому транспорті: Наказ Міністерства фінансів України від 10 березня 2015 р. № 308. *Офіційний вісник України*. 2015. № 39. Ст. 1175.

35. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 № 631. *Офіційний вісник України*. 2012. № 64. Ст. 2627.

36. Про затвердження Порядку використання електронних накладних УМВС (СМГС), ЦІМ/УМВС (ЦІМ/СМГС, СІМ/СМГС), ЦІМ (СІМ) для декларування товарів, що не є підакцизними: Наказ Міністерства інфраструктури України, Міністерства доходів і зборів України від 10 грудня 2013 р. № 1006/782. *Офіційний вісник України*. 2013. № 1. Ст. 20.

37. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. *Офіційний вісник України*. 2012. № 64. Ст. 2629.

38. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: Наказ Міністерства фінансів України від 31.07.2015 р. № 684. *Офіційний вісник України*. – 2015. № 70. Ст. 2323.

39. Положення про Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://customs.gov.ua/en/polozhennia>.

40. Про затвердження Порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності: Наказ Міністерства фінансів України 28.05.2012 р. № 614. *Офіційний вісник України*. 2012. № 52. Ст. 2106.

41. Про затвердження Порядку оформлення митними органами результатів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань митної справи. Наказ Міністерства фінансів України від 10.12.2021 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0070-22#Text>

42. Про затвердження Порядку переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України: Постанова НБУ від 27.05.2008 № 148. *Офіційний вісник України*. 2008 р. № 43. Ст. 1430.

43. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 652. *Офіційний вісник України*. 2012. № 50. Ст. 2009.

44. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: Наказ Міністерства фінансів України від 12 грудня 2012 року № 1316. *Офіційний вісник України*. 2013. № 18. Ст. 616.

45. Про затвердження Порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редукуваннях: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1050. *Офіційний вісник України*. 2020. № 1. Ст. 10.

46. Про затвердження Вимог щодо ввезення (пересилання) на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу, харчових продуктів тваринного походження, кормів, сіна, соломи, а також побічних продуктів тваринного походження та продуктів їх оброблення, переробки: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.11.2018 № 553. *Офіційний вісник України*. 2019. № 39, стор. 110, ст. 1385.

47. Перелік товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається: Постанова КМУ від 28.05.2012 р. № 468. *Офіційний вісник України*. 2012 р. № 41. Ст. 1579.

Основні інформаційні джерела:

48. Митне право: підручник / за заг. ред. О. П. Рябченко, Л. М. Дорофєєвої. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. 548 с.

49. Кадала В. В., Гузенко О. П. Митне право: навчальний посібник. Донецький державний університет внутрішніх справ. 2024. 286 с.

50. Кормич Б. А., Коваль Н. О. Митне право: Навчально-методичний посібник. Фенікс, 2021. 132 с.

Додаткові інформаційні джерела:

51. Бабюк А. М. Новітні орієнтири державної митної політики України. *Нове українське право*. 2022. № 1. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/202>

52. Берлач А. І., Лісогор Ю. Б. Правова природа та принципи митного оформлення в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 789–792.

53. Беспалов М. О., Гриценко Г. М. Правове регулювання проведення митного контролю у формі огляду та переогляду: практичний аспект. Актуальні проблеми права: теорія і практика №1 (45), 2023. С. 126–136.

54. Додін Є. В. Науково-практичний коментар Митного кодексу України подано з урахуванням останніх змін та доповнень станом на 18 січня 2022 року. Видавничий дім «Професіонал». 664 с.
55. Голинський Ю. О., Павелчак А. В Митно-тарифне регулювання зовнішньо-економічної діяльності та його удосконалення. *Young Scientist*. 2018. № 10 (62). С. 749–752.
56. Дорофєєва Л. М. Європейський вектор розвитку української митниці: монографія. 2019. 448 с.
57. Дорофєєва Л. М. Реформування митних органів України в умовах євроінтеграції: монографія. Видавничий дім «Гельветика». 2017. 444 с.
58. Іванченко І. П. Державне регулювання та саморегулювання митної брокерської діяльності: напрями вдосконалення теоретико-правового забезпечення. *Київський часопис права*. 2024. № 1. URL: <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/view/402>
59. Іванова Т. В. Митна справа: практикум. навч. посіб. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 162 с.
60. Карпенко Г. Л., Коваль Н. О., Панфілова О. Є. Митне право Європейського Союзу: навчально-методичний посібник. Фенікс, 2020. 118 с.
61. Ковальчук І. В. Місце митного права в системі права України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 5. 2024. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/312898>.
62. Кормич Б. А., Коваль Н. О. Митне право: навчально-методичний посібник. Фенікс, 2021. 132 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/16079/Mytne_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 21.07.2022).
63. Коробкова О. М. Організаційно-економічні основи регулювання митної брокерської діяльності: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03 / Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. Одеса., 2018. – 22 с.
64. Кунєва З. Ю. Митні формальності: основи адміністративно-правової моделі : дис. ... канд. Юрид. наук. Дніпро-Запоріжжя, 2017. 191 с.
65. Лемеха Р. І. Теоретико-методологічні та правові засади митних режимів в Україні: монографія. Видавничий дім «Гельветика». 2020. 344 с.
66. Маслова А. Б. Органи, що реалізують державну митну політику, як складова системи публічного адміністрування: організаційно-правові аспекти реформування: монографія. Видавничий дім «Гельветика». 2020. 388 с.
67. Митне право. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/mitne-pravo/>.
68. Німа А. О. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил при переміщенні товарів фізичними особами через митний кордон України: підстави та ознаки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 2 № 81. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/301342>
69. Онищенко В. Митна декларація 2022. *Головбук*. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7571-mitna-deklaratsya>.

70. Приймаченко Д. В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 / Дніпропетровськ, 2007. 468 с.
71. Перепьолкін С. М. Міжнародне митне право: питання теорії та практика застосування. Автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.11. Харків, 2021. 45 с.
72. Рябченко О. П. Місце митного права у структурі системи права: окремі пропозиції щодо визначення. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 30–37. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1749290>
73. Тести – митниця – для посадових осіб Державної митної служби (ДМС) 2022. URL: <https://test.gudsweb.org/dms/>
74. Разумова О. Поняття митної безпеки в контексті забезпечення національної безпеки України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 165–168.
75. Томкіна О. О. Норми митного кодексу України як предмет конституційного контролю. *Нове українське право*. 2021. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/132>
76. Федотов О. П. Публічне управління у сфері митної справи. Навчально-методичний посібник. Фенікс, 2021. 144 с.
77. Сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua/>.